

**Een archeologisch bureau-onderzoek en
inventariserend veldonderzoek door
middel van boringen op de locatie
Kloosterweg 35 te Brielle, gemeente
Brielle (Z.-H.)**

W.J.F. Thijs & A.J. Wullink

ARC-Rapporten 2008-72

Geldermalsen
8 januari 2009
ISSN 1574-6887

Colofon

Een archeologisch bureau-onderzoek en inventariserend veldonderzoek door middel van boringen op de locatie Kloosterweg 35 te Brielle, gemeente Brielle (Z.-H.)

ARC-Rapporten 2008-72
ARC-Projectcode 2008/129

Opdrachtgever
Dhr. T.H.M. van der Drift
Bevoegd gezag
Gemeente Brielle
Beheer en plaats van documentatie
Archaeological Research & Consultancy

ARCHIS nummer bureau-onderzoek
28372
ARCHIS nummer booronderzoek
28373

Tekst
W.J.F. Thijs & A.J. Wullink
Afbeeldingen
W.J.F. Thijs
Redactie
N. van Malssen

Status
definitieve versie

Autorisatie — A. Ufkes

Uitgegeven door
ARC bv
Postbus 66
4190 CB Geldermalsen

ISSN 1574-6887

Geldermalsen, 8 januari 2009

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

Dhr. van der Drift heeft aan Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) opdracht verleend voor het uitvoeren van een archeologisch bureau-onderzoek en een inventariserend veldonderzoek door middel van boringen op de locatie Kloosterweg 35 te Brielle. Aanleiding tot het onderzoek is de toekomstige bouw van een woning op de locatie. Bij de bouwwerkzaamheden zullen mogelijk archeologische waarden worden bedreigd. Conform de per 1 september 2007 in werking getreden Wet op de archeologische monumentenzorg dient eerst de archeologische waarde van de locatie in kaart te worden gebracht. Het veldwerk is op 22 april 2008 uitgevoerd door ir. W.J.F. Thijs. Het bureau-onderzoek is eveneens uitgevoerd door W.J.F. Thijs. Het bureau-onderzoek en het inventariserend veldonderzoek zijn uitgevoerd conform de eisen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.1.

1.2 Ligging en beschrijving van het onderzoeksgebied

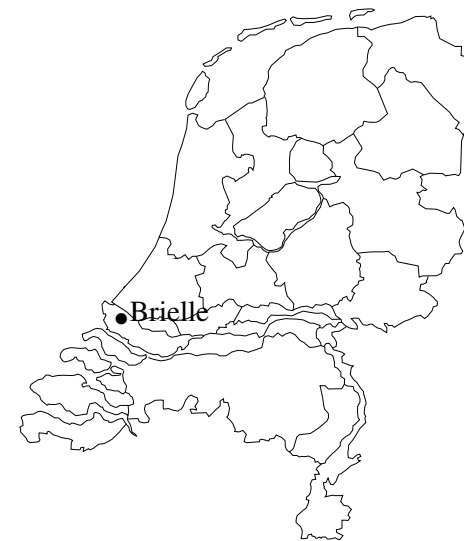
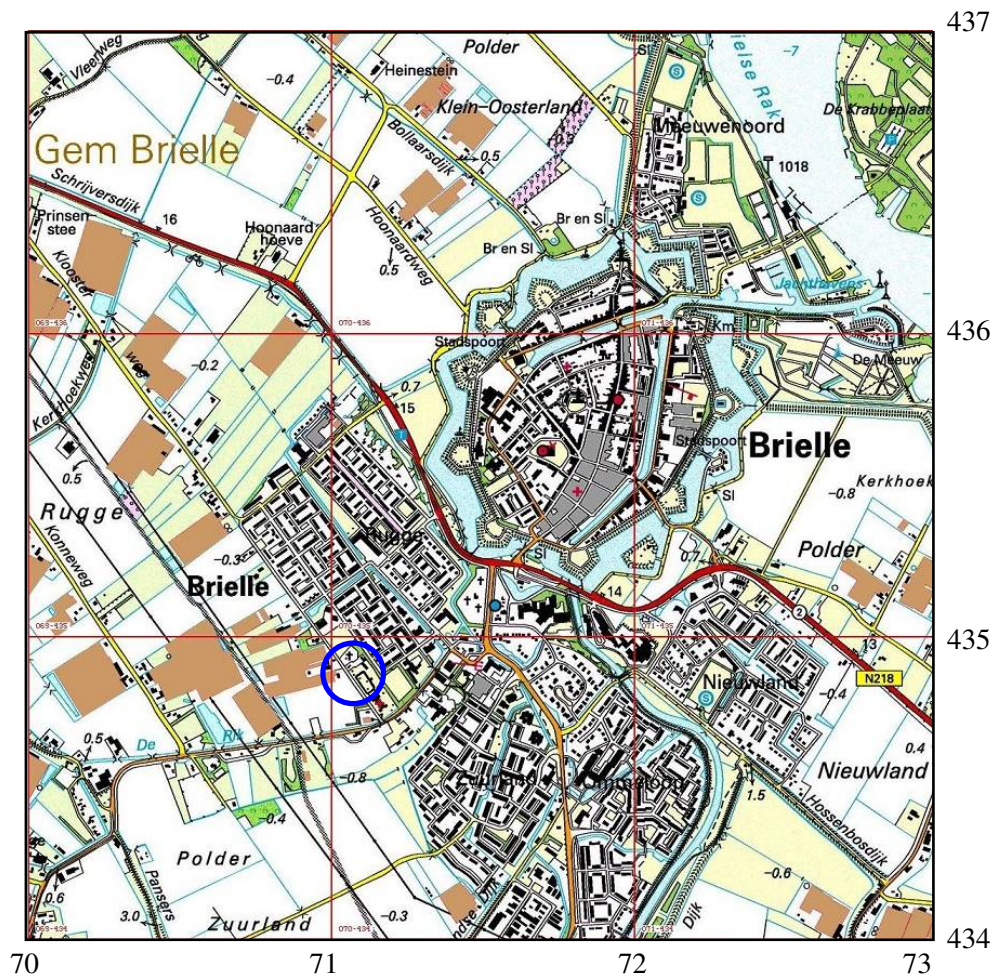
De onderzoekslocatie ligt aan de Kloosterweg, tussen in het noordwesten de woning Kloosterweg 35 en ten zuidoosten het kerkerrein. De locatie is momenteel in gebruik als geitenweide. Op de locatie is een garage aanwezig, die deels wordt gebruikt als geitenhok (afb. 1).

1.3 Objectgegevens

Provincie	Zuid-Holland
Gemeente	Brielle
Plaats	Brielle
Toponiem	Kloosterweg
Kaartblad	37D
Coördinaten	N: 70.701/434.924 O: 70.095/434.894 Z: 70.064/434.873 W: 70.050/434.891
Geologie	Formatie van Naaldwijk
Geomorfologie	Bebouwing, vlakke van getijdenafzettingen in de omgeving
Bodem	Bebouwing, kalkrijke poldervaaggrond in de omgeving

1.4 Doel van het onderzoek

Doel van het archeologisch bureau-onderzoek is het aan de hand van bekende gegevens opstellen van een specifiek archeologisch verwachtingsmodel voor de onderzoekslocaties. Om tot dit verwachtingsmodel te komen wordt gekeken naar de huidige situatie, de historische situatie en bekende archeologische en aardwetenschappelijke waarden. Het inventariserend veldonderzoek (IVO) dient ertoe, het voorgestelde verwachtingsmodel te verifiëren dan wel aan te vullen. Het IVO verloopt in drie stappen: verkennend, karterend en waarderend. Het verkennende

Legenda

— Onderzoekslocatie

Afbeelding 1 Topografische kaart van de onderzoekslocatie en omgeving, voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

onderzoek richt zich op de bodemopbouw en mogelijke bodemverstoringen, die de archeologische trefkans kunnen beïnvloeden. Het karterende onderzoek stelt vast of er al dan niet archeologische waarden aanwezig zijn en het waarderende onderzoek bepaald de waarde van eventueel aanwezige archeologie. Het hier beschreven IVO is uitgevoerd als verkennend booronderzoek.

1.5 Werkwijze

Bureau-onderzoek

Een beschrijving van de huidige situatie en de effecten van de geplande bodemingrepen op het bodemarchief wordt gegeven aan de hand van topografisch kaartmateriaal, gegevens van milieukundig onderzoek, gegevens en plannen van de opdrachtgever, luchtfoto's en, indien van toepassing, informatie van omwonenden. Voor een beschrijving van de historische situatie wordt gebruik gemaakt van historisch-topografisch kaartmateriaal. Voor gebieden gelegen buiten de centra van oude steden beperkt dit kaartmateriaal zich meestal tot de 19e en 20e eeuw, te beginnen bij de kadastrale kaart van 1832 (www.watwaswaar.nl). Naast dit kaartmateriaal wordt verder gebruik gemaakt van de website van KennisInfrastructuur Cultuur-Historie (KICH; www.kich.nl), waar onder andere informatie is te vinden over de ontginningsgeschiedenis en verkavelingsveranderingen. Verder is gebruik gemaakt van de cultuurhistorische waardenkaart van de provincie Zuid-Holland.¹ Aangezien de onderzoekslocatie deel uit maakt van een voormalig kloosterterrein is historisch kaartmateriaal van dit klooster opgevraagd bij het Streekarchief Voorne-Putten en Rozenburg. Voor de bekende aardwetenschappelijke waarden wordt gebruik gemaakt van geologische, geomorfologische en bodemkundige kaarten. Voor de archeologische waarden wordt gebruik gemaakt van Archis, de online archeologische database van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM) en de Archeologische Monumenten Kaart (AMK), alsmede van informatie over eerder gedaan onderzoek en archeologische waarnemingen.

Inventariserend veldonderzoek

Het inventariserend veldonderzoek is uitgevoerd als een verkennend booronderzoek. Dit onderzoek moet inzicht geven in de bodemopbouw, alsmede de aan- of afwezigheid van verstoringen van de bodemopbouw. Met dit doel zijn vier boringen geplaatst tot minimaal 200 cm –mv. Conform het beleid van de provincie Zuid-Holland is minimaal één van de boringen doorgezet tot een diepte van 400 cm –mv. Voor het boren is gebruik gemaakt van een edelmanboor met een diameter van 7 cm en een guts van 3 cm. De boorkernen zijn zorgvuldig uitgelegd, waarbij de opeenvolgende bodemlagen precies konden worden beschreven en opgemeten. Het opgeboorde materiaal van de laag met bouwpuin is gezeefd en doorzocht op het voorkomen van dateerbare archeologische indicatoren. De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB).

¹<http://chs.zuid-holland.nl/>

2 Bureau-onderzoek

2.1 Bekende aardwetenschappelijke en archeologische waarden

Brielle ligt op het Zuid-Hollandse eiland Voorne-Putten. De oorsprong van de onderzoekslocatie ligt in het Pleistoceen. Aan het eind van het Pleistoceen (ca. 10.000 jaar geleden) lagen op de onderzoekslocatie een serie dekzandruggen behorend tot de formatie van Boxtel. Door de stijging van de zeespiegel ligt de top van deze afzettingen heden ten dagen op circa 20-22 meter 20 - 22 m –NAP. Gedurende het Holoceen kwam het gebied door de stijgende zeespiegel weer onder invloed te staan van mariene processen. In het Zeeuwse en Zuid-Hollandse getijdengebied vormde zich tussen 5000 en 4500 jaar geleden een groot waddegebied met talloze getijdengeulen. Het westelijke deel van Voorne-Putten lag echter buiten de kustlijn in zee. Het waddegebied werd langzaam afgesloten door een zich ontwikkelende rij strandwallen ter hoogte van de huidige kustlijn, waardoor dit deel van Voorne-Putten grotendeels op deze strandwallen kwam te liggen. Rond 4000 jaar geleden waren de strandwallen volledig gesloten en trad verzoeting van het waddegebied op, waardoor veenvorming kon optreden. De Zeeuwse en Zuid-Hollandse delta veranderde langzaam in een aaneengesloten veengebied met hoogveenkussen. Alleen ter hoogte van de huidige Haringvliet bleef een open verbinding met zee bestaan waarlangs de Schelde uitmonde in de Noordzee.

Aan de weelderige veengroei in zuidwest Nederland kwam in de Romeinse Tijd een einde. In de Romeinse Tijd vond er op het veen bewoning plaats. Door natuurlijke drainage door de Schelde en ontginning trad aanzienlijke bodemdaling op, waardoor de zee omstreeks 300 na Christus weer het land binnen kon dringen. Grote delen van het veen werden weggeslagen en er ontstond opnieuw een waddegebied met een uitgebreid getijdengeulensysteem. Het strandwallen en duinengebied op Voorne-Putten verplaatste zich in deze periode nog verder westelijk en kwam zelfs westelijk van de huidige kustlijn te liggen. De bewoning beperkte zich tot de hogere delen van het landschap waar het veen niet was weggeslagen. Ook waren de hoger opgeslibte kreekruggen belangrijke vestigingsplaatsen. Rond 1400 n. Chr. was het grootste gedeelte van Voorne-Putten bedijkt en was de mariene invloed beperkt tot de zeegaten (De Mulder et al. 2003, Berendsen 2004).

De onderzoekslocatie valt onder het zogenaamde Oudland. Het Oudland bestaat uit gebieden die na het eind van jaartelling niet meer zijn aangetast door erosie. In het Oudland komen wel nog krekten voor uit latere transgressiefasen. Het Oudland is een gebied waar de oude, met zand opgevulde geulen hoog in het landschap liggen. De gebieden rond de kreekruggen bestaan uit veen- en klei-opveengebieden. In het landschap is reliëfinversie opgetreden. De van oorsprong lager gelegen krekten zijn door differentiële klink hoger in het landschap komen te liggen dan de omliggende geklonken veengebieden (Berendsen 2005).

Op de geomorfologische kaart is de locatie niet gekarteerd en aangegeven als bebouwing. Nabij de onderzoekslocatie ligt een vlakte van getijdenafzettingen. Het is dan ook waarschijnlijk dat daar de bebouwing op gebouwd is (afb. 2). De onderzoekslocatie staat op de bodemkaart eveneens aangegeven als bebouwing (afb. 3). In de omgeving komen alleen poldervaaggronden voor. Het is daarom waarschijnlijk dat ook op de onderzoekslocatie poldervaaggronden aanwezig zijn. De

afzettingen op de locatie behoren tot de Formatie van Naaldwijk en zijn ingedeeld bij het Laagpakket van Walcheren.

2.2 Bekende archeologische waarden

De vlakte van getijdenafzettingen heeft volgens de IKAW (afb. 4) een middelhoge archeologische trefkans. Volgens de historisch-geografische kaart van de provincie Zuid-Holland heeft de locatie eveneens een middelhoge trefkans.² De onderzoekslocatie ligt binnen het archeologische monument met nummer 4102. Dit monument bestaat uit de resten van een regulierenklooster en een parochiekerk uit de Late Middeleeuwen. Brielle was een religieuze plaats met maar liefst zeven kloosters. Het klooster stond bekend als het St. Elizabethklooster te Rugge. In Rugge stond een kerkje langs de Ricksedijk. Hierachter werd in 1404 met toestemming van Aelbrecht van Voorne een regulierenklooster gesticht. Dankzij giften groeide de instelling snel uit tot een rijk klooster met veel bezittingen. In het Cartularium van Rugge, een perkamenten manuscript, staat precies vermeld welke landerijen aan de Regulieren en Rugge toebehoorden. Ze kregen het onder meer geschonken voor hun hulp bij het droogleggen van polders. Het klooster is vooral bekend geworden omdat hier ten tijde van de beeldenstorm de Martelaren van Gorinchem zijn opgehangen omdat zij zich niet wilden bekeren tot het protestantisme.

Het terrein heeft een hoge archeologische waarde omdat waarschijnlijk in de ondergrond nog resten van het klooster aanwezig zijn. Het klooster is tussen 1572 en 1619 gesloopt (zie afb. 5 en 6). Op de kaart uit 1572 is op de plaats van de huidige kerk aan de Kloosterweg eveneens een kerk aanwezig. Deze is tegelijkertijd met het St. Elisabethsklooster gesloopt. De onderzoekslocatie ligt op de kaart uit 1572 naar alle waarschijnlijkheid net ten oosten van de *a Monasterio Seperans* (M) oftewel de kloosterafscheiding. Hoewel op de kaart geen legenda is aangegeven lijkt deze afscheiding uit een gracht of kanaal te bestaan. Net ten oosten van de onderzoekslocatie zijn enkele bijgebouwen aangegeven, waaronder een toegangspoort, de *Porta Curruum* (L). Het is door het detailniveau van de kaart niet met zekerheid te zeggen of één van deze bijgebouwen op de onderzoekslocatie aanwezig is geweest.

Nabij de onderzoekslocatie zijn nog vier andere monumenten aanwezig. Deze monumenten betreffen resten van het St. Andriesklooster (een nonnenklooster; monumentnr. 4103), een terrein met sporen van een hofstad uit de Late Middeleeuwen (monumentnr. 4104) en een terrein met sporen uit de Romeinse Tijd (monumentnr. 10332). Ten noordoosten van de onderzoekslocatie bevindt zich de historische kern van Brielle. Deze historische stadskern is aangemerkt als archeologisch monument van hoge archeologische waarde (monumentnr. 16480). In de omgeving van de onderzoekslocatie is een groot aantal waarnemingen gedaan. De waarnemingen beslaan twee perioden, uit de Romeinse Tijd, toen bewoning plaatsvond op het veen in de omgeving van de onderzoekslocatie en uit de periode Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd. Uit de tussenliggende periode zijn geen waarnemingen bekend, waarschijnlijk omdat in die tijd het gebied onder invloed stond van mariene processen en regelmatig overspoelde. Uit de periode voor de Romeinse Tijd

²<http://chs.zuid-holland.nl/>

zijn in de omgeving van de onderzoekslocatie géén waarnemingen bekend.

2.3 Historische situatie

Op de historische kadasterkaart uit 1832 (afb. 7) is op de onderzoekslocatie geen bebouwing aanwezig. Op de kaart uit 1900 (afb. 8) is op de onderzoekslocatie een talud van een heuvel of een gat weergegeven. Volgens de huidige eigenaar heeft in het verleden op de locatie een kosterswoning gestaan die hoorde bij de houten bedevaartskerk die hier tussen 1880 en 1947 net ten zuidoosten van de locatie heeft gestaan.³ Ook zijn een kippenshuur en een garage aanwezig geweest. De locatie van de kosterwoning is weergegeven in afbeelding 9. De aanwezige bebouwing op de onderzoekslocatie is in 1968 gesloopt, waarbij volgens de huidige eigenaar de funderingen zijn blijven zitten. Het perceel is na de sloop geëgaliseerd met behulp van een graafkraan.

2.4 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

De locatie ligt op een vlakte van getijdenafzettingen. Deze afzettingen horen tot de Formatie van Naaldwijk. Naar alle waarschijnlijkheid zijn op de onderzoekslocatie poldervaaggronden aanwezig. De getijdenafzettingen liggen op Hollandveen waar in de Romeinse Tijd bewoning heeft plaatsgevonden. De onderzoekslocatie vormt een onderdeel van het archeologisch monument 4102 en heeft een hoge archeologische waarde, omdat hier waarschijnlijk nog resten van het laatmiddeleeuwse St. Elizabethklooster aanwezig zijn. Uit kaartmateriaal uit 1572 blijkt dat op de onderzoekslocatie mogelijk bijgebouwen van het klooster aanwezig zijn geweest. Het klooster is tussen 1572 en 1619 gesloopt. In de twintigste eeuw hebben op de locatie een kosterwoning, kippenshuur en garage gestaan. Deze gebouwen zijn in 1968 gesloopt waarna het terrein met behulp van een graafkraan is geëgaliseerd.

De onderzoekslocatie heeft op de IKAW een middelhoge trefkans op archeologische sporen. Het pakket van getijdenafzettingen heeft door de aanwezigheid van het kloosterterrein een middelhoge trefkans op archeologica. Deze trefkans zal voornamelijk betrekking hebben op sporen uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd. De vondsten zullen waarschijnlijk betrekking hebben op de aanwezigheid van resten van het klooster in de nabijheid van de onderzoekslocatie. Onder de getijdenafzettingen komt mogelijk nog Hollandveen voor. Dit veen is mogelijk echter geërodeerd bij de afzetting van de getijdenafzettingen. Indien in de ondergrond nog veen aanwezig is, heeft de top van dit veenpakket een middelhoge trefkans op sporen uit de Romeinse Tijd. Deze middelhoge trefkans wordt bevestigd door vondsten uit de omgeving. Uit de prehistorie en de periode Romeinse Tijd – Late Middeleeuwen zijn géén vondsten bekend. Gezien dit feit en de aardwetenschappelijke geschiedenis van het gebied heeft de locatie voor deze periode een lage archeologische trefkans.

³www.streekarchiefvpr.nl

3 Inventariserend veldonderzoek

De locatie van de boorpunten wordt weergegeven in afbeelding 10. Boring 1 en 2 zijn geplaatst binnen de contouren van de toekomstige woning. De bodemopbouw wordt weergegeven in afbeelding 3. Op de locatie zijn tijdens het verkennend booronderzoek getijdenafzettingen aangetroffen op kreekoeverwalafzettingen. In de ondergrond komen beneden 1,6 m –mv veenlagen voor. In het bodemprofiel komt in alle boringen puin en baksteen voor tot een diepte variërend tussen 0,5 - 2,2 m –mv. Hieronder liggen getijdenafzettingen die bestaan uit zwak tot sterk zandige klei. De basis van dit pakket is erosief afgezet getuige de aanwezigheid van veenbrokjes en de scherpe grens met de onderliggende veenlaag. Deze veenlaag heeft een dikte tussen 0,05 - 0,1 meter en ligt direct op sterk gelaagde kreekrugafzettingen. De kreekrugafzettingen bestaan uit sterk gelaagde zanden en kleien. Op een diepte rond 3,8 m –mv gaan de kreekrugafzettingen over in sterk kleilig veen of mineraal (riet)veen. Op de top van dit veen ligt een dun laagje schelpmateriaal. Hieruit blijkt dat de eerste kreekrugafzettingen eveneens erosief zijn afgezet, waarschijnlijk bij een stormvloed. Door deze erosieve afzetting zijn eventuele sporen uit de Romeinse Tijd waarschijnlijk vernietigd.

Om te verifiëren of het puin en baksteen in de top van de getijdenafzettingen afkomstig zijn van (bijgebouwen van) het St. Elisabethsklooster is het opgeboorde materiaal bemonsterd, gezeefd en bekeken op de aanwezigheid van dateerbaar materiaal. Helaas zaten er tussen het gezeefde materiaal geen dateerbare materialen. Boring 1 en 3 zijn enkele keren gestaakt op een diepte tussen 0,3 - 0,5 m –mv, waarschijnlijk op de funderingen van de voormalige kosterwoning. De funderingen van (waarschijnlijk) deze woning zijn aan het maaiveld nog te herkennen. In het booronderzoek zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van de *Monasterio Separans*, de kloosterafscheiding.

4 Samenvatting en conclusie

Uit het bureauonderzoek blijkt dat de onderzoekslocatie op het voormalige kloosterterrein van het St. Elisabethsklooster ligt. Het terrein is op Archeologische Monumentenkaart aangemerkt als monument van hoge archeologische waarde. Op de kaart uit 1572 blijkt dat langs de Kloosterweg bijgebouwen van het klooster aanwezig zijn. Mogelijk heeft één van deze gebouwen op de onderzoekslocatie gestaan. Het klooster is tussen 1572 en 1619 gesloopt. Na de sloop van het klooster heeft de locatie tot diep in de 19e eeuw braak gelegen. In de 20e eeuw zijn op de locatie een kosterwoning, een kippenschuur en een garage aanwezig geweest. Deze gebouwen zijn in 1968 gesloopt waarna het terrein is geëgaliseerd met behulp van een graafkraan. De funderingen van de kosterwoning zijn volgens de huidige eigenaar blijven zitten. Uit het booronderzoek volgt dat de bodem op de onderzoekslocatie tot een diepte variërend tussen 0,5 en 2,2 m –mv is geroerd. In deze laag is een grote hoeveelheid bouwpuin aangetroffen. Het materiaal uit deze laag is gezeefd waarbij geen dateerbare materialen zijn aangetroffen. In de ondergrond zijn kreekrugafzettingen aangetroffen. Er is geen veen met een veraarde top aangetroffen. De kans op archeologische sporen uit de Romeinse Tijd is daarom laag.

Aan het maaiveld zijn funderingen waar te nemen, waarschijnlijk te relateren aan de voormalige kosterwoning. Dit valt echter op basis van het booronderzoek niet met zekerheid te zeggen. Op basis van het onderhavige onderzoek kan niet worden uitgesloten dat er in de ondergrond archeologische resten van (bijgebouwen van) het St. Elisabethsklooster op de onderzoekslocatie aanwezig zijn. Conform de KNA is daarom een vervolgonderzoek noodzakelijk. Dit onderzoek kan het beste worden uitgevoerd in de vorm van een proefsleuvenonderzoek. De proefsleuf moet bij voorkeur worden gegraven ter plaatse van de nieuw te realiseren woning.

5 Aanbeveling

Aangezien niet kan worden uitgesloten dat op de onderzoekslocatie resten van (bijgebouwen van) van het St. Elisabethsklooster aanwezig zijn, adviseren wij een vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuven. Voor het proefsleuvenonderzoek moet een Programma van Eisen worden opgesteld, dat vooraf moet worden goedgekeurd door het bevoegd gezag, de gemeente Brielle. Het is aan de gemeente Brielle om te bepalen of dit vervolgonderzoek daadwerkelijk moet plaatsvinden. Ook bepaalt het bevoegd gezag de aard en omvang van het eventuele vervolgonderzoek.

Literatuur

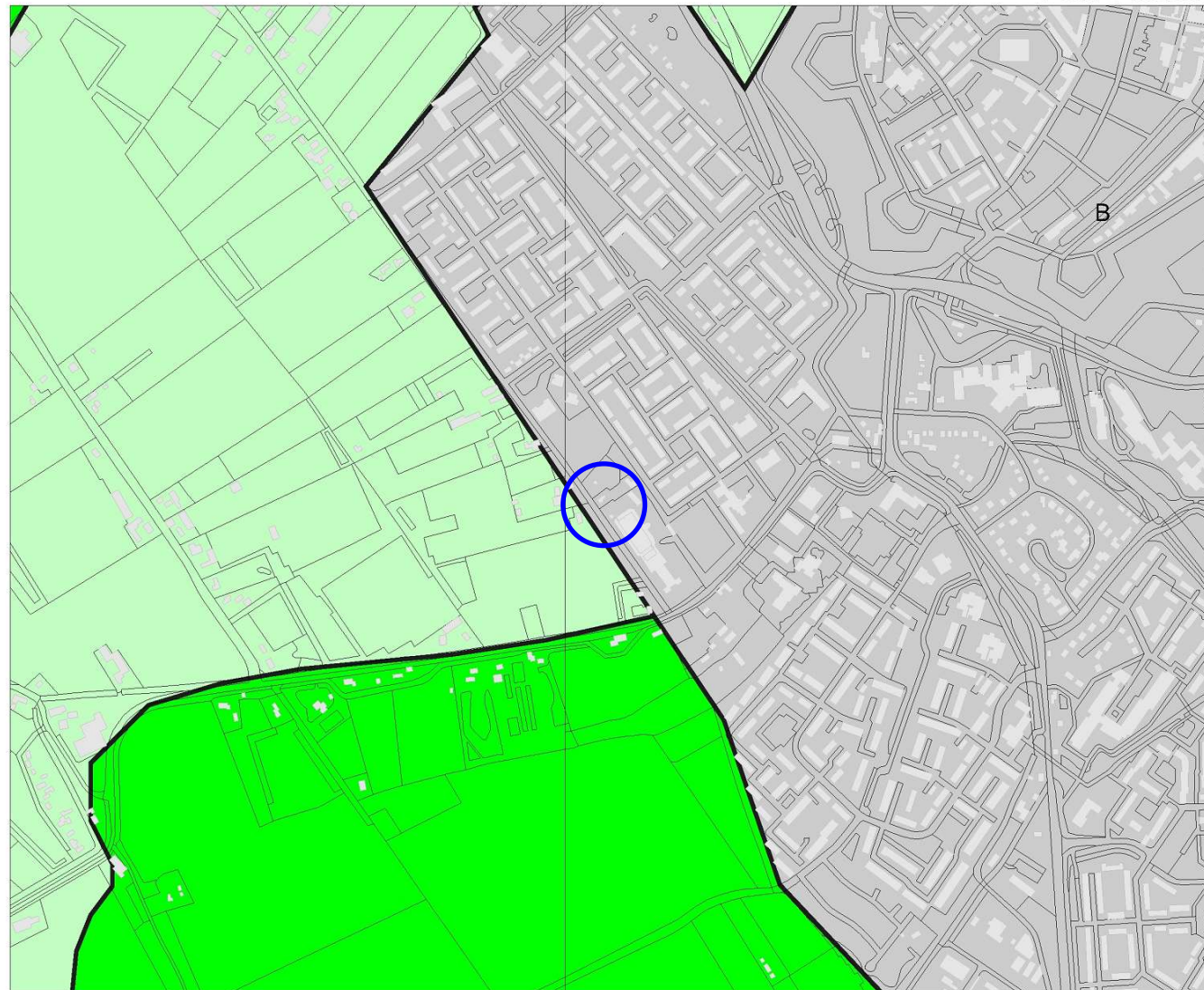
Berendsen, H.J.A., 2004. *De vorming van het land*. Assen (Fysische geografie van Nederland). Vierde, geheel herziene druk.

Berendsen, H.J.A., 2005. *Landschappelijk Nederland. De fysisch-geografische regio's*. Assen.

Mulder, E.F.J. de et al., 2003. *De ondergrond van Nederland*. Groningen/Houten.

22-04-2008

71037 / 435685

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- GEOMORFOLOGIE ((c)Alterra)**
 - Wanden
 - Hoge heuvels en ruggen
 - Terpen
 - Hoge duinen
 - Plateaus
 - Terrassen
 - Plateau-achtige vormen
 - Waaiervormige glooiingen
 - Niet-waaiervormige glooiingen
 - Lage ruggen en heuvels
 - Welvingen
 - Vlakten
 - Laagten
 - Ondiepe dalen
 - Matig diepe dalen
 - Diepe dalen
 - Water
 - Bebouwing
 - Overig (Dijken etc)

0 100 m

Archis2

rijksdienst voor
archeologie,
cultuurlandschap
en monumenten

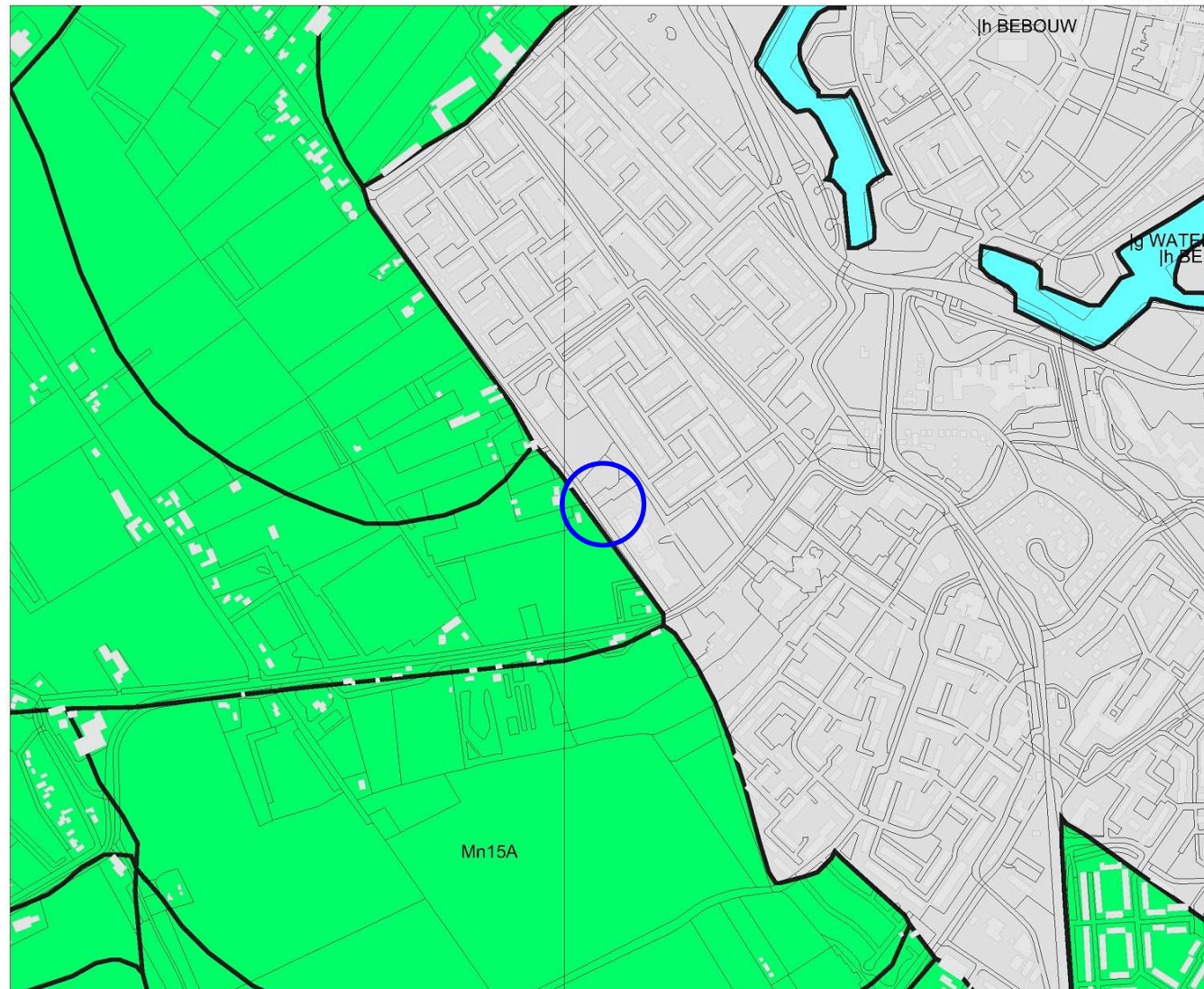

69120 / 434119

Afbeelding 2 Geomorfologische kaart van de onderzoekslocatie (blauw omlijnd) en omgeving. Bron: Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM)/Archis II.

22-04-2008

71037 / 435685

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- BODEM ((c)Alterra)**
 - Associaties
 - Brikgronden
 - Bebouwing
 - Dijk, bovenlandstrook
 - Dikke eerdgronden
 - Fluviale afz ouder pleistoceen
 - Groeve, gegraven, mijnstort
 - Kalksteenverweringsgronden
 - Oude rivierkleigronden
 - Overige oude kleigronden
 - Ondiepe keileemgronden
 - Leemgronden
 - Zeekleigronden
 - Mariene afz ouder pleistoceen
 - Niet-gerijpte minerale gronden
 - Oude bewoningsplaatsen
 - Rivierkleigronden
 - Kalkh lutumarme gronden
 - Veengronden
 - Moerige gronden
 - Water, moeras
 - Podzolgronden
 - Kalkloze zandgronden
 - Kalkhoudende zandgronden

0 100 m

Archis2

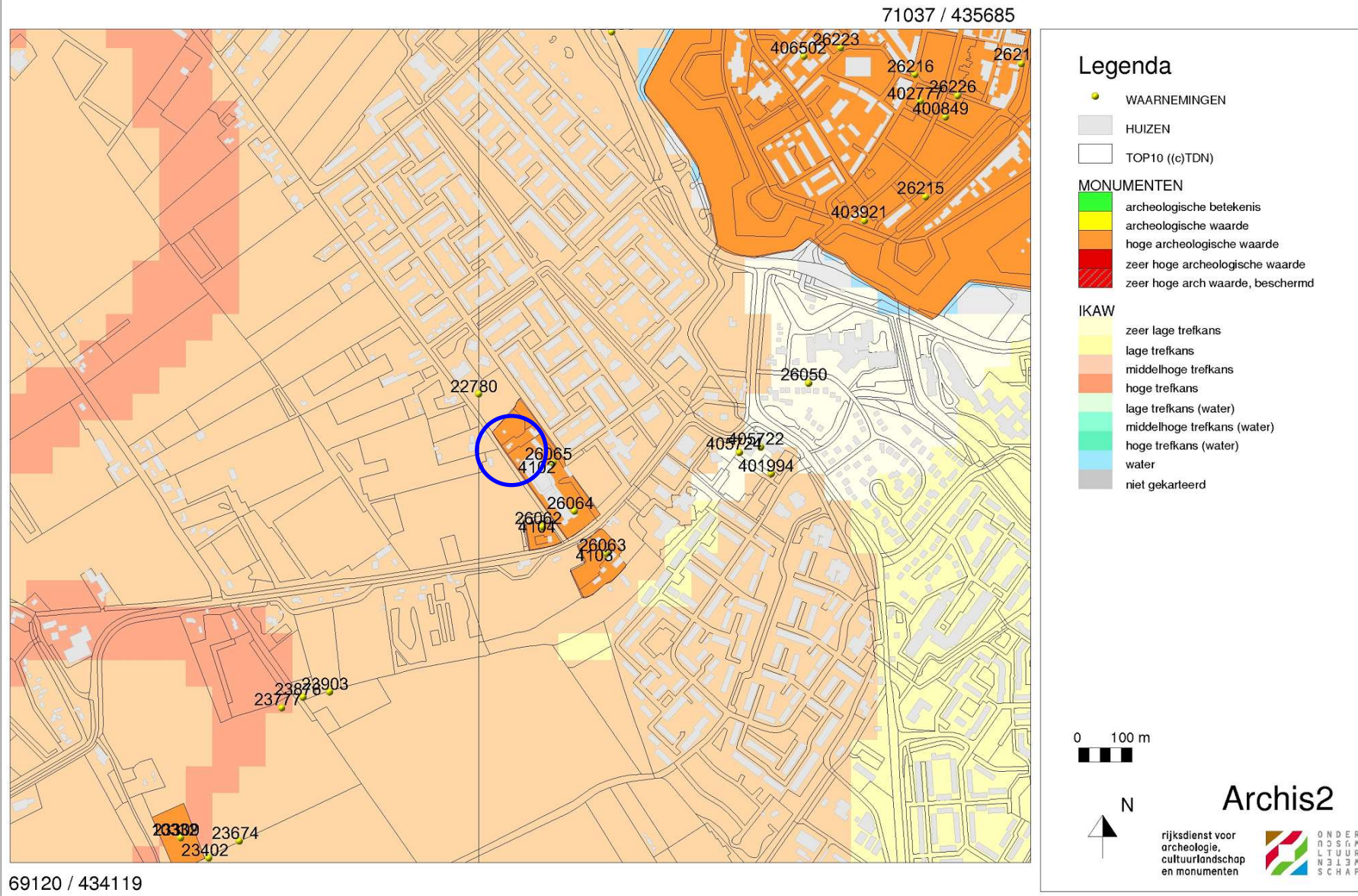
rijksdienst voor
archeologie,
cultuurlandschap
en monumenten

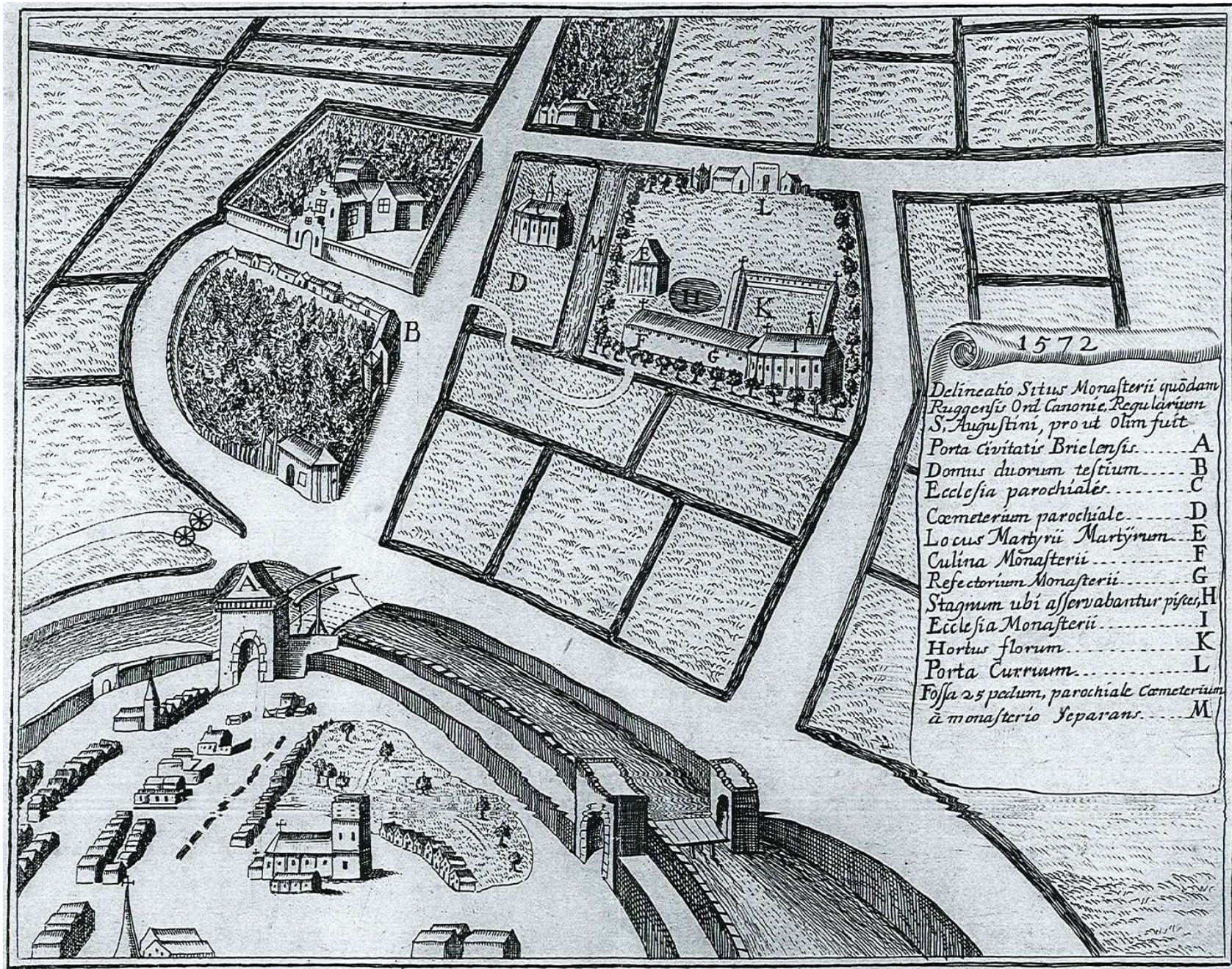
69120 / 434119

Afbeelding 3 Bodemkaart van de onderzoekslocatie (blauw omlijnd) en omgeving. Bron: Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM)/Archis II.

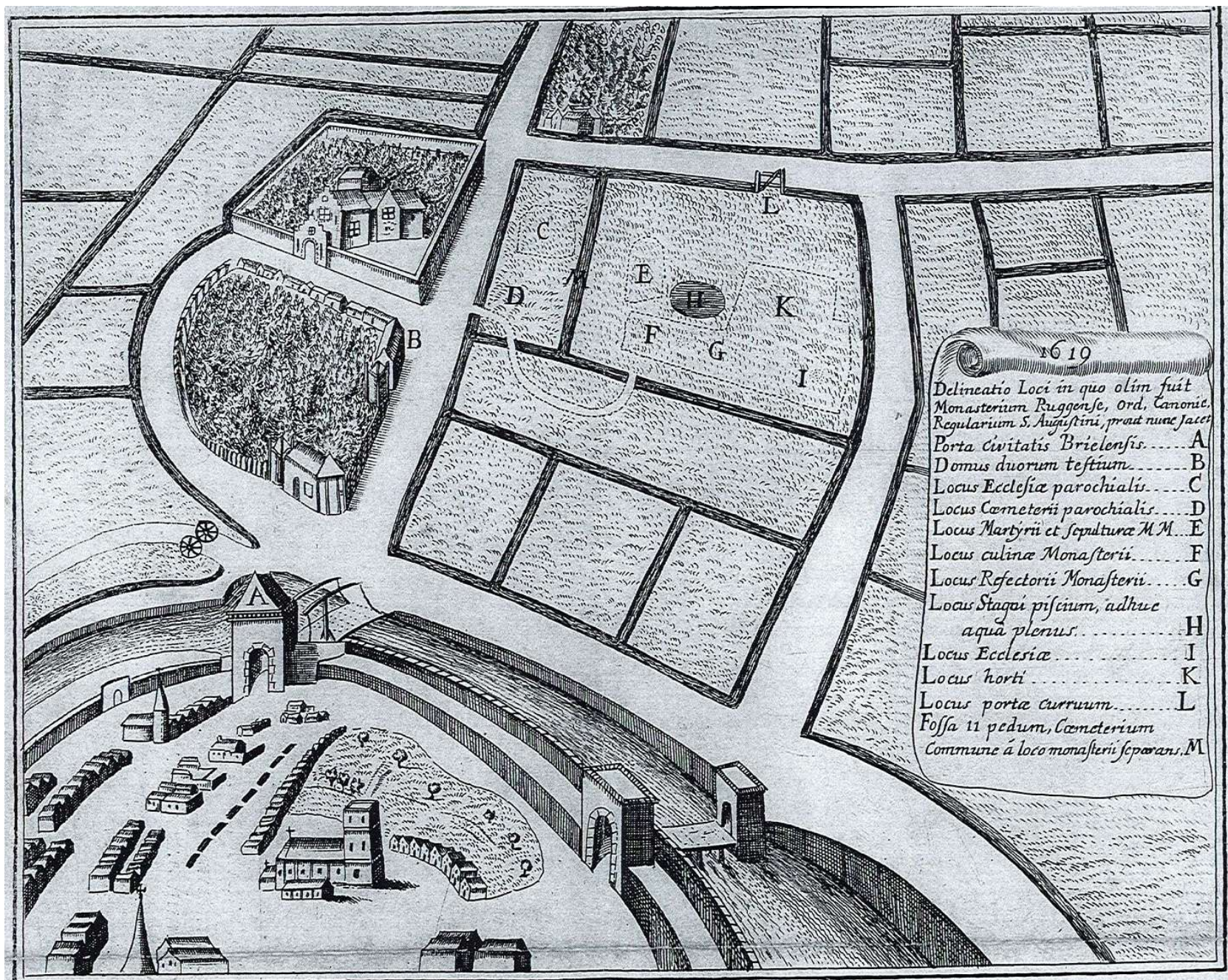
22-04-2008

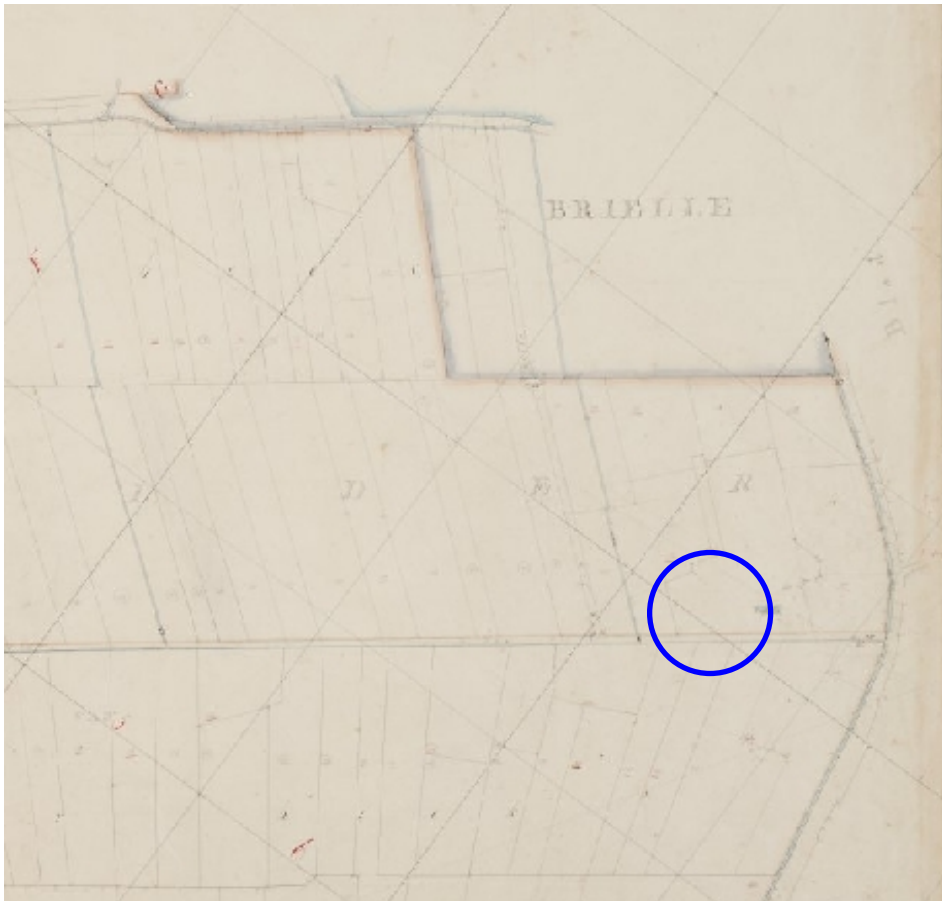
Afbeelding 4 Archeologische waarden op de onderzoekslocatie (blauw omlind) en in de omgeving. Bron: Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM)/Archis II

Afbeelding 5 De onderzoekslocatie op een historische kaart uit 1572. Bron: Streekarchief Voorne-Putten en Rozenburg.

Afbeelding 6 De onderzoekslocatie op een historische kaart uit 1619. Op deze kaart is te zien dat het klooster met bijgebouwen en de naastliggende kerk zijn gesloopt. Bron: Streekarchief Voorne-Putten en Rozenburg.

Afbeelding 7 De onderzoekslocatie (blauwe cirkel) op de kadastrale kaart van 1832.
Bron: www.watwaswaar.nl.

Afbeelding 8 De onderzoekslocatie (blauwe cirkel) op een topografische kaart uit 1900.
Bron: www.kich.nl.

9

POLDER
VAN RUGGE

~~GEM: BRIELLE A en C~~

GEM: OOSTVOORNE
SECTIE C

SCHAAL 1: 2500

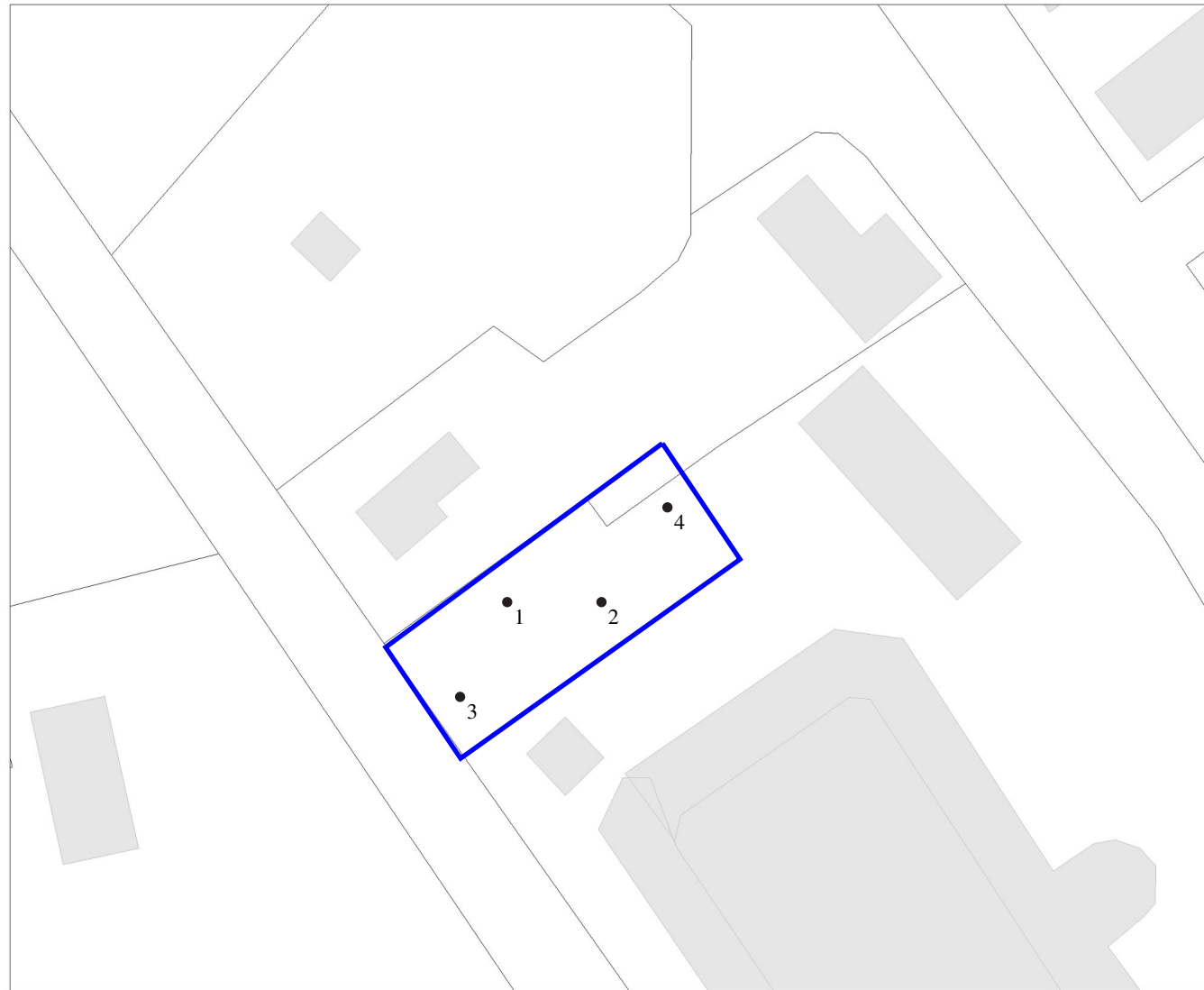
BLAD 44
MEI 1956

Afbeelding 9 De onderzoekslocatie op een kadastrale kaart uit 1956. De kosterwoning staat aangegeven met blauwe cirkel. Bron: Streekarchief Voorne-Putten en Rozenburg.

22-04-2008

70143 / 434954

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 ((e)TDN)
- Boring

Archis2

rijksdienst voor
archeologie,
cultuurlandschap
en monumenten

70015 / 434850

Afbeelding 10 Locatie van de boorpunten op de onderzoekslocatie (blauw omlijnd). Kaart: W.J.F Thijs.

Bijlage 1 Boorstaten

De volgende afkortingen worden in de boorstaten gebruikt.

grondsoort (onderdeel lithologie)		s3	sterk siltig
K	klei	s4	uiterst siltig
V	veen	z1	zwak zandig
Z	zand	z3	sterk zandig
bijmengsel (onderdeel lithologie)		humus (onderdeel lithologie)	
k3	sterk kleiig	h1	zwak humeus
km	mineraalarm		
s2	matig siltig		

boring 1 RD-X: 70.065. RD-Y: 434.890. Maaiveld: 1,00. Boormethode: edelmanboring.

diepte	lithologie	kleur	grens	
120	Kz1	grijs	scherp	<i>Archeologische indicatoren:</i> baksteen, weinig. <i>Opmerkingen:</i> rommelig.
180	Kz1	grijs	scherp	<i>Vlekken:</i> licht gevlekt, oranje. <i>Schelpmateriaal:</i> weinig.
200	Ks3h1	donker grijs	geleidelijk	<i>Vlekken:</i> matig gevlekt, zwart.
215	Vk3	grijsbruin	geleidelijk	
250	Ks3	grijs	geleidelijk	<i>Sublagen:</i> zandlagen.
350	Zs3	grijs	scherp	
375	Ks2	grijs	scherp	
400	Vk3	bruin	beëindigd	<i>Schelpmateriaal:</i> veel. <i>Laagtrends:</i> kleiig aan de basis.

boring 2 RD-X: 70.075. RD-Y: 434.891. Maaiveld: 1,00. Boormethode: edelmanboring.

diepte	lithologie	kleur	grens	
50	Kz3	donker bruin	geleidelijk	<i>Archeologische indicatoren:</i> puin. <i>Opmerkingen:</i> rommelig.
200	Zs4	grijs	scherp	<i>Opmerkingen:</i> Basis erosief, veenbrokjes.
220	Ks3h1	grijs	scherp	<i>Vlekken:</i> matig gevlekt, zwart.
235	Vk3	bruin	scherp	
245	Zs2	grijs	scherp	<i>Sublagen:</i> kleilagen.
370	Ks3	grijs	geleidelijk	<i>Sublagen:</i> zandlagen.
380	Ks2	grijs	scherp	
385	Ks2h1	bruingrijs	geleidelijk	
395	Ks2h1	bruingrijs	scherp	<i>Schelpmateriaal:</i> veel.
400	Vkm	bruin	beëindigd	<i>Veen soorten:</i> rietveen.

boring 3 RD-X: 70.059. RD-Y: 434.880. Maaiveld: 1,00. Boormethode: edelmanboring.

diepte	lithologie	kleur	grens	
95	Kz3	donker bruin	scherp	<i>Archeologische indicatoren:</i> puin. <i>Opmerkingen:</i> rommelig.
150	Kz1	bruingrijs	scherp	<i>Archeologische indicatoren:</i> puin.
160	Kz3	grijs	geleidelijk	<i>Vlekken:</i> matig gevlekt, zwart.
165	Vk3	bruin	scherp	<i>Veen amorfiteit:</i> sterk amorf.
200	Ks2	licht grijs	beëindigd	

boring 4 *RD-X: 70.075. RD-Y: 434.899. Maaiveld: 1,00. Boormethode: edelmanboring.*

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
80 Kz3	donker bruin	geleidelijk	<i>Archeologische indicatoren: baksteen, weinig.</i>
90 Kz3	donker bruin	geleidelijk	<i>Archeologische indicatoren: puin.</i>
150 Kz3	grijs	geleidelijk	<i>Archeologische indicatoren: puin.</i>
220 Kz1h1	bruinzwart	geleidelijk	<i>Opmerkingen: rommelig rommelig.</i>
240 Ks2	grijs	scherp	<i>Vlekken: matig gevlekt, zwart.</i>
270 Vkm	bruin	geleidelijk	
280 Ks4	grijs	geleidelijk	<i>Sublagen: veenlagen.</i>
300 Ks3	grijs	beëindigd	
